

LA BATALLA DE L'ESTATUT

UN PRIMER EXIT: AVUI COMENÇARA LA DISCUSSIO A LA CAMBRA. EL DEBAT RELATIU AL PROJECTE DE REFORMA AGRARIA NO SERA INICIAT FINS LA SESSIO DEL DIMARTS

MARCELLI DOMINGO INTERVIN-DRA EN NOM DE LA MINORIA RA-DICAL-SOCIALISTA

Madrid, 5. — La minoria radical-socialista acabà la seva reunió a tres quarts de tres de la matinada, la qual reunió havia començat a les 11 de la nit.

En sortir el ministre d'Agricultura, fou interrogat pels periodistes, als quals el senyor Domingo els va dir que s'havia parlat extensament de la qüestió de l'Estatut en un sentit de gran cordialitat per part de tots. El ministre de Justícia va dir que el motiu d'haver-se perllongat la reunió fins aquesta hora de la matinada, fou degut a que el canvi d'impressions fou molt extens, sense, però, que hagi sorgit entre els reunits, la més petita discrepància.

El cap de la minoria radical-socialista, senyor Baeza Medina, es va expressar en idèntics termes.

Les notícies que hem pogut obtenir d'aquesta reunió, són que el ministre d'Agricultura s'expressà amb gran claredat, explicant la qüestió de l'Estatut.

La minoria va acordar concedir un ampli vot de confiança al senyor Domingo perquè aquest porti la veu de la minoria radical-socialista i intervingui en totes les ocasions que ell cre-

gui oportú durant la discussió de l'Estatut.

El ministre de Justícia, que també expressà la seva opinió, coincidí en la part fonamental amb tot l'expressat pel senyor Domingo.

Un diputat plantejà la qüestió de la necessitat que no es posposi la discussió de l'Estatut al de la reforma agrària, acordant-se així.

També es tractà en la reunió de l'actitud que han d'adoptar els diputats radical-socialistes quant a la presentació d'esmenes i vots particulars, autoritzant-los perquè presentin les esmenes que creguin oportunes, sempre que no estiguin en discrepància amb el criteri general de la minoria.

Respecte de voler ajornar la discussió de l'Estatut, de la qual cosa es ve parlant, els reunits es mostraren partidaris que sigui discutit immediatament.

Resumint, es pot dir, segons les impressions obtingudes, que la reunió es desenrotllà en un ambient de gran cordialitat i que tots es mostraren propicis a respectar les legítimes aspiracions de Catalunya.

Un significat element radical-socialista exposà el seu criteri contrari a que es discutissin a la vegada l'Estatut i la reforma agrària, per ésser dos problemes tan apassionants. També és criteri d'aquesta personalitat que l'E-

tatut de Catalunya s'ha d'aprovar molt l'apassionament que ha despertat la modificacions.

ELS CATALANS CONSIDEREN MOLT MES URGENT PODER-NOS GOVERNAR NOSALTRES MATEI-XOS

Madrid, 5. —El Socialista comenta l'apassionament que ha despertat la discussió de l'Estatut de Catalunya, remarcant que s'ha arribat a un extrem de no donar-se importància a la reforma agrària. Afegeix que ells, els socialistes, no senten el problema ni els mou cap interès a favor Catalunya ni contra Catalunya. Si tenen a Catalunya un enemic, aquest enemic és la burgesia, exactament com a la resta d'Espanya, com a tot el món.

Acaba manifestant el diari, que entén més urgent la reforma agrària.

ELS SUPOSATS PRIVILEGIS QUE GAUDIRA CATALUNYA ESTAN A L'ABAST DELS ARAGONESOS, SI ELS RECLAMEN

SARAGOSSA, 5. — La Cambra de Comerç de Saragossa ha adreçat un escrit al president de la Comissió parlamentària de l'Estatut català.

En l'escrit s'assenyalen les fatals conseqüències que per a l'economia general del país i la d'Aragó particularment, tindrà l'aprovació de l'Estatut. S'exposa el cas que de concedir-se a totes les regions espanyoles el que Catalunya demana és lesionaria la Hisenda nacional, i afirma que els beneficis que obtindria Catalunya, una vegada aprovat l'Estatut, serien en perjudici de les altres regions espanyoles.

Assenyalà el perill greu que suposa la concessió dels beneficis sollicitats, ja que podria ésser una conquesta inicial en espera de moment més propicis per a la seva ampliació indefinida, el qual originaria un irremediable daltabaix econòmic.

Acaba afirmant l'escrit de la Cambra de Comerç que no és contrari a la concessió d'autonomies regionals ni a la descentralització administrativa de totes les comarques d'Espanya, amb el límit infranquejable de l'equilibri econòmic de l'Estat espanyol, a que ara s'intenta arribar temeràriament.

LA COMISSIO D'ESTATUTS

Madrid, 5.—Aquest matí, a una de les sessions del Congrés, s'ha reunit la comissió d'Estatuts.

El president de la Comissió, don Luis Bello, ha manifestat que havien continuat examinant les esmenes i vots particulars presentats, que són nombrosos, fent-se algunes correccions d'estil al dictamen.

Ha acabat manifestant el senyor Bello que aquestes reunions tenien per objecte mantenir dins de la Comissió la cohesió necessària.

REUNIO DE LA MINORIA RADICAL

Madrid, 5. — Al Círcol Radical, a dos quarts d'onze, s'ha reunit la minoria radical, amb assistència del senyor Lerroux. La reunió ha acabat a tres quarts de dues de la tarda, traslladant-se seguidament el senyor Lerroux al Palau Nacional per a assistir al banquet ofert amb el cap de l'Estat.

El senyor Lerroux ha donat la referència del que s'ha tractat en la reunió i ha dit que s'ha nomenat una comissió perquè entre avui i demà redacti unes bases a les quals

A LA "DARRERA HORA":

Una conversa telefònica amb el nostre redactor senyor Francesc Madrid, sostinguda a dos quarts de dues de la matinada d'avui, i en la qual, des de la capital de la República, ens dona compte de les incidències relacionades amb l'Estatut.

s'haurà d'ajustar la minoria radical en la discussió de l'Estatut de Catalunya. Aquestes bases seran resultants de les opinions exposades en la reunió i tan aviat com estiguin redactades tornarà a reunir-se la minoria per a prendre acord definitiu.

La Comissió la componen els senyors Marraco, Basilio Alvarez, Vázquez, Rey Mora, Lara, Bravo Ferrer i Guerra del Río.

Hem preguntat al senyor Guerra del Río sobre la reunió i ens ha manifestat que l'únic que podia dir és que estava molt satisfet, perquè en el si de la minoria hi ha absoluta unanimitat en un problema tan transcendental com aquest que s'ha de discutir.

L'ACTITUD DEL SENYOR MAURA

Madrid, 5. — Un redactor d'Atlàntida ha preguntat al senyor Maura quin seria l'actitud de la minoria con-

servadora republicana davant l'Estatut.

—Ja he dit el meu pensament. Està ben reflectit en les manifestacions que ja porto fetes i el comparteixen plenament els components del grup.

—Oposició total Estatut?

—No, no hi ha ningú que pugui oposar-se totalment a l'Estatut.

En el meu discurs de demà, divendres, fixaré definitivament el nostre punt de vista i l'actitud que adoptarà el grup.

—Recordo—ha dit el nostre company al senyor Maura—que els conservadors republicans són oposats a que es concedeixi a Catalunya la qüestió d'ordre públic, així com que es concedeixi també completa autonomia en el que fa a l'ensenyança. També recordo que s'oposaven a cer-

(Segueix a les INFORMACIONS DE LA REPUBLICA)

AMBIENT FAVORABLE I AMBIENT DESFAVORABLE

Inaugurem, amb aquest article, la informació directa que des de la capital de la República ens trametrà el nostre redactor Francesc Madrid, en aquests moments àlgids en què va a ésser aprovada, per les Corts Constituents, l'estructura de la nostra llibertat.

Els nostres lectors que coneixen la competència del nostre amic Francesc Madrid en copsar l'ambient de cada dia i reflexar-lo d'una manera viva a les pàgines d'un diari, experimentaran, sens dubte, una satisfacció per aquesta nova aportació que avui s'inicia a les nostres columnes.

Ambient per a l'Estatut? Desagradable. No ens hem pas d'enganyar. Però de quin ambient parlem? Del del "Palace"? També ho era abans. Al "hall" del "Palace" només hi van els catalans que passen per Madrid per algun afer ministerial i al voltant d'aquests, tots els desvagats i algun que altre malfactor. Del del "bar Chichote"? Allà s'hi apleguen, en una barreja absurda i pintoresca, monàrquics i invertits, snobs i tota la "polloperància" madrilenya. Del de la "Peña", "Bellas Artes", "Casino de Madrid", "Círculo Militar"? Sí, en tots aquests llocs no hi ha cap mena de simpatia per l'Estatut de Catalunya. Tota la fraseologia madrilenya que va crear la Monarquia és, encara, als llavis de la gent:

—¡Pero que se han creído esos tios!

—¡Les daremos lo que nos de la gana!

—¡La unidad española antes que nada!

I en les converses d'aquests éssers insubstancials, ignorants i pedantsims, en els quals la madrilenyització és una superació racial, tot allò tan clàssic de ¡Qué grandes somos! España es intangible. Nada; les ponemos una frontera en el Ebro y que vayan a vender sus paños a Turquía. ¡Yo ya no compro nada catalán!, etc., etc.

Però, és aquest l'ambient de l'Estatut? Superficialment, sí, és aquest. No se sent parlar més que de Catalunya. Tot gira al voltant de Catalunya. Però són altres veus catalanes les d'avui. Ja no són les veus dels homes de la dreta que durant molts anys han dut el pes i la direcció de la política catalana. Són veus amigues, són veus de l'esquerra, són veus dels homes que fan de Catalunya la defensa més ferma de la República. El Parlament és la nova consciència peninsular. El Parlament, elegit en una hora de personalitat vitalíssima, és la manifestació del que volia ésser Espanya el 14 d'abril: un poble nou. Si l'ambient del carrer ens és desfavorable avui perquè ja existeix la reacció dels vençuts, ¿ens serà favorable el del Parlament?

Cal veure les coses desapaixonadament. Sense literatura. La Constitució de 1931 ha estat feta sota el control espiritual de Catalunya. S'ha fet pensant en donar satisfacció a Catalunya. La Constitució preveu les possibilitats estatutàries de les, diguem-ne, regions. La primera que demana el compliment dels articles de la Constitució, és Catalunya. ¿Es que el Parla-

ment es negarà a donar compliment al codi fonamental de l'Estat? Es podrà — diuen — escurçar, es podrà minvar, retallar... El Sol ho dit, darrerament, a propòsit d'Irlanda, que caldria tenir en compte en les hores greus que s'apropen, que l'any 1919 a Irlanda li varen donar una petita autonomia de no res. A l'any 1932, Irlanda acaba de derogar "el jurament de fidelitat". En tretze anys Irlanda ha passat a ésser de lleu Estat autònom, a República Lliure d'Irlanda. Això no vol dir que sigui aquest el procés de Catalunya amb la República. Vol dir, senzillament, que els pobles no es deturen mai en les lleis immediates que es donen. Un dia o altre, noves forces, noves situacions estratègiques, nous corrents filosòfics, dominen el món i el món canvia. Si n'han pasat de coses des de l'any 1919! Tantes, que a l'any 1919 el que avui és el Cap de l'Estat i per tant està allunyat de tota actuació política, feia un gran discurs, d'aquells que feien efecte en els vells Parlaments de la Monarquia. I en aquell discurs acabava dient: *Si, debéis felicitaros, señor, Cambó, porque S. S. dijo, y con razón, que el problema catalán no se podría solucionar más que en un momento de efusión, y el momento de efusión no se puede producir más que ante la realidad o ante la visión de un peligro común. Por eso, a nuestro modo, realizamos honradamente una labor, patriótica los que mostramos las consecuencias peligrosas de la tendencia; pero, sobre todo, el momento de efusión no se podía producir en frío. Para que la efusión se produjera, tenía que hablar el sentimiento; sólo así es posible. Ya ha hablado el sentimiento español. Aprovechad el momento de efusión; sentidla también vosotros, que eso es fácil, porque ese sentimiento, al hablar, no os repele, os llama; no protesta, invoca; no oprime, abraza. El sentimiento español existe; el momento de efusión ha llegado; deber vuestro es sentirlo también, y aprovecharlo en una fórmula fecunda.*

Doncs bé. El moment d'efusió que no es pot sentir en fred, sinó davant un perill comú, arribà: La Dictadura. La seva política tirànica. El 14 d'abril en què Catalunya ho donà tot i s'ho jugà tot per conquerir la llibertat tota. També ha parlat el sentiment català. ¿La "fórmula fecunda" de què parlava aquell diputat andalús que avui és el cap de l'Estat? Heus-la ací: l'Estatut de Catalunya.

FRANCESC MADRID

HORÈS DE SERE OPTIMISME

per A. Aragai

Es natural que a Catalunya es produeixi aquesta mena de neguit que hom ve observant com augmenta a mesura que s'apropa l'hora de veure què passa al Parlament espanyol respecte de l'Estatut. Nosaltres, però, sense que ens pugem considerar alliberats del tot d'aquest neguit — potser més que neguit, sigui la nerviositat, pròpia de tot aquell que va a entrar a una lluita — ni un sol moment no ens sentim afeblits en la nostra confiança. Aquests que s'alarmen cada vegada que algú fa petar la seva indignació contra l'aspiració de Catalunya, o que menys ostensiblement cerca ferosos la traveta, és que no es fan prou càrrec de l'enorme importància que té el plet plantejat. Tanmateix seria massa demanar que no ens discutissin o que ningú no s'oposés o regategés les nostres pretensions.

I si pretendre això no seria lògic ni just, hem de convenir en què si fatalment cal que ens discuteixin l'Estatut, que el regategin i hi facin oposició, no podem demanar a la boja fortuna res de millor sinó que els nostres enemics es diguessin Royó Vilanova, Alba, Melquiades Alvarez, Maura, Emiliano Iglesias, Juan March, doctor Albiñana, Antonio Primo de Rivera, és a dir, tots els cavernícoles i tot el que hi ha al país de més desonest, podrit, despreciat i envilit. És a dir, tota l'Espanya repudiada i repudiable. Faltariem a la veritat si diguéssim que l'Estatut no té altres enemics. Sí, en té; però jo en dic adversaris. Sembla que és més escaldat a la posició d'uns homes, bons republicans, bons socialistes, que lliuren dintre de llur pit una terrible batalla. D'una banda, l'imperatiu de llur concepció liberal; d'altra banda el ròssec de la llur educació monàrquica. Les escorria-

lles de l'educació austríaca, el xim-xim borbònic, tota una saturació patriotesca que la República lluita per eliminar. De la mateixa manera que en la majoria dels monàrquics, per poc que els grateu, hi veieu sortir el frere, igualment trobeu en cada república espanyola un cuirasser d'Isabel i de Ferran, aquell parell de nuvis que en juntar-se varen acordar que quedava uniformada com un tot absolut i indistriable la península ibèrica.

No ens enganyem. Potser tenim contra l'Estatut una part important del Parlament espanyol. Però ens fem la il·lusió que la República està de la nostra banda, i, en la lluita, els republicans guanyaran. El Parlament sap que el nostre plet es pot resoldre amb un "sí", però que un "no" no faria altra cosa que agreujar-lo. Agreujar un problema d'aquesta magnitud i alhora desoir la veu de la República per llançar-se en braços dels foragitats els 14 d'abril, no pensem que puguin fer-ho les primeres Corts de la República. Els que han obert els braços amb la Constitució no serà per tancar-los després.

Els partits polítics espanyols no voldran, tampoc, que Catalunya dirigeixi la política de tot Espanya contra llur voluntat.

Que no s'indignin contra l'Estatut. Que no blasmin l'Estatut, perquè sinó hauran de viure la tragèdia de veure's enfront de tots els Estatuts que, vulguin o no, faran florida arreu de les regions o nacions ibèriques. El diputat socialista o radical, o com es digui, de Bascònia, que blasma el nostre Estatut, ara es veu atrapat i compromès en l'elaoració de l'Estatut basc. Igual li passarà al gallec, al valencià, a l'andalús. Tenim una deessa que vetlla per nosaltres: la República. Veiem la seva mà protectora a tot arreu. Ens parla fins amb els llavis dels diputats adversaris, quan tan sovint ens pregunten: Què, esteu animats per emportar-vos l'Estatut aprovat? L'aconseguireu, no? És a dir, parlen en segona persona. Ens pregunten si farem una cosa que en definitiva l'han de fer ells. Ells l'han de votar. Nosaltres ja el tenim votat. Vol dir que com a oposició se senten inhibits. Pensen que una llei fatal ens guia a tots i que no tenen més remei que conformar-se.

Quan vegin que és la República la que ha triomfat, aleshores sentiran l'alegria dintre del cor i amb ells, nosaltres.

Madrid, 5 - V - 932.

L'enterrament de la germana del senyor Macià

L'enterrament del cadàver de la Reverenda Mare Maria Consol Macià Llusa, suspès ahir a la tarda, tindrà lloc avui a les vuit del matí. Sortirà de la comitiva del Convent de Maria Immaculada del Servei Domèstic, situat al carrer Consell de Cent, entre els de Bruç i Girona, on residia la finada.